

E l ő t e r j e s z t é s

a Tanács 1986. szeptember 25-i ülésére a helyi címer és zászló használatáról szóló tanácsrendelet előzetes tervezetének megvitatására.

Tisztelt Tanács !

Az elmúlt közel két évtized felgyorsult urbanizációs folyamatával egyidejűleg egyre fokozottabb igény jelentkezik a települések jellegzetes arculatának megővésére, illetve kialakítására.

E folyamat a városszépítő egyesületek számának rohamos szaporodásával, a történelmi városok rehabilitációjával stb., továbbá a településekre utaló jelképek megválasztásával kísérelhető nyomon.

Ez utóbb említett jelkép közismerten a városi /települési/ címer és zászló.

A Minisztertanács a települések ilyen irányul felfokozott érdeklődésére tekintettel 1006/1974. /II.22/ MTH számú határozatával szabályozta a helyi címer és zászló alkotásának rendjét. A határozat értelmében: a helyi címer és zászló a település múltjára és mai jellegzetességére utaló jelkép. Használata tekintve egy megszorítás van csupán, mégpedig az, hogy az nem csökkentheti az állami címer jelentőségét, azt nem helyettesítheti. A minisztertanácsi határozat címer és zászló alkotását nemcsak a városoknak, hanem engedély alapján a jelentősebb nagyközségekben is lehetővé teszi. Az 1984. január 1-i közigazgatási átszervezést követően a városi jogú és megyei irányítású nagyközségek szinte kivétel nélkül igénnyel éltek a saját címer és zászló alkotásának lehetőségére. Ezen igényekkel a Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága egyetértett és kezdeményezte a MT TH-nál az érintett települések - közöttük Gyomaendrődnek - a helyi címer és zászlóról szóló tanácsrendelet megalkotásának engedélyezését. A MT TH elmúlt év júliusában az erre vonatkozó engedélyt megadta, melyet követően tanácsunk a szeptemberi ülésén döntött arról, hogy 1986-ban a tárgykörben rendeletet alkot.

Tisztelt Tanácsülés!

Az ismertetett előzményeket követően 1985 év végén kezdődtek meg a szükséges előkészületek. A végrehajtó bizottság a Képző- és Iparművészeti Lektorátus kijelölése alapján Szereday Ilona békéscsabai grafikusművészt bízta meg a címer-rajztervek elkészítésével. A művész által elkészített több változat a végrehajtó bizottság állásfoglalásai és a Lektorátus szakvéleményeit követően több fordulóban módosult, míg a jelenleg javaslatként bemutatott címerrajzterv végleges formáját elnyerte.

E cimerrajzterv cimerré alkotásához a minisztertanácsi határozat értelmében a Képző- és Iparművészeti Lektorátus is megadta a hozzájárulását.

A cimerrajzterv megválasztásánál figyelemmel kellett lenni arra, hogy az feleljen meg az esztétikai, cimertani követelményeknek, s egyszersmind időtálló is legyen. Az előzetes döntést nagymértékben befolyásolta az a tény, hogy településünknek nincs olyan sajátossága, ami azt önmagában is jelképezhetné, ezért vissza kellett mennünk a történelemben. Így esett a választás Endrőd 1718-as és Gyoma mezőváros 1830-as cimere jelképeinek a mai életünkre utaló és a fent említett követelmények érvényesítésével megalkotott cimerrajztervére.

A jelképek eredeti jelentésstartalma ma már nem ismert, illetve nehezen tisztázható. Annál nagyobb a jelentősége mai mondánivalójának - az együvé tartozásnak, a közös boldogulásnak és felemelkedésnek - amelyet szépen szimbolizál a szárnyas állatfigura mancsaiban tartott lilium. A cimeres zászlóterv elkészítésénél elsősorban a művészi és esztétikai szempontok érvényesítését kellett szem előtt tartani.

A tanácstestületnek a - fentiekben ismertetett és szakmailag véleményezett - cimerpajzsra emelhető települési jelkép és zászló megalkotásáról, a lakosság véleményének figyelembevételével tanácsrendeletben kell döntenie. A tanácsrendeletnek a jelképek alkotása mellett rendelkeznie kell azok felhasználásának szabályairól, valamint tartalmaznia kell a tanácsrendeletek általános alakjait is.

A javasolt tanácsrendelet ennek megfelelően három fejezetből épüljön fel. Az első fejezet a cimere, a második a zászló használatát szabályozó, míg a harmadik fejezet a vegyes rendelkezéseket foglalja össze.

Az első fejezet első szakasza a cimere leírását tartalmazza. A cimere leírásánál különös gondot kell fordítani arra, hogy az a cimere tartalma szempontjából egyértelmű és közérthető legyen. Így Pl. "A kerekített oldalú háromszögű pajzs vörös mezőjének első széle derekától a felső széle felé ágaskodó aranyszínű szárnyas állatfigura /oroszlán/ mellő mancsaiban három virágú aranyszínű liliumot tart. Alatta a cimertest hátsó széléből előtűnő három ezüst színű folyó találkozásában balra mutató nyilvessző árnyéka.

A vörös mező a munkásmozgalmi multat és szocialista jelent, az ágaskodó szárnyas állatfigura mancsaiban tartott lilium a két történelmi település egyesüléséből létrejött városunk felemelkedését szimbolizálja, míg a három folyó találkozása a Hármasköröst jelképezi."/A fent ismertetett leírás egy lehetséges változat. E tekintetben célszerű lesz szakember segítségét is igénybe venni./

A következő szakaszok rendelkezései írják elő, hogy a cimere csak díszítő és utaló jelképként legyen felhasználható. Ennek megfelelően alkalmazható pld. a tanácsülés meghívóin, a város történetével, életével foglalkozó kiadványokon, a tanács által

alapított kitüntető és emlékérmeiken, ünnepségeken és rendezvényeken, nemzetközi kapcsolatokban stb. A rendelet tegye lehetővé, hogy egyes esetekben a tanácselnök hozzájárulásával nem tanácsí szerv is felhasználhassa.

A minisztertanácsi határozat értelmében a rendelet mondja ki, hogy az állami és települési címer együttes használata esetén az előbbi méretével, elhelyezésével stb. élvezzen elsőbbséget, illetve, hogy a települési címer a hatósági eljárás során nem alkalmazható.

A címerrel foglalkozó fejezet rendelkezzen a címer használatának módjáról. E rendelkezések között szögezze le, hogy a települési címet csak hiteles alakban szabad ábrázolni. Tegye lehetővé viszont a hiteles ábrázolás megsértésének elkerülésével történő kicsinyítést, illetve egyszínű /fekete-fehér/ felhasználását, valamint, hogy megjelenésével kizárólag a tárgy anyagának színében jelentkezzék. /Pld. bőrre, fémre, történő kivitelezésnél./

A fejezet utolsó szakasza a címer előállításának, használatának és forgalmazásának engedélyezését szabályozza. E hatáskört indokolt a tanácselnök részére telepíteni úgy, hogy a tanács tételenen meghatározza az engedélyezés célját és eljárási rendjét.

A második fejezet a zászlóval kapcsolatos rendelkezéseket foglalja össze. Ennek megfelelően a fejezet kezdő szakasza a zászló leírását rögzíti. Így pld. "a zászló alapszíne kék, a rajt színe ezüst. A zászló középső részén kell elhelyezni a település címerét és fölötte - a címer szélességének megfelelő távolságban - kell feltüntetni a helységnevet nagybetűvel fekete színnel."

A fejezet rendelkezzen a zászló használatának köréről. Így pld. nemzeti ünnepek alkalmával, a tanács ülésein és más jelentősebb helyi események alkalmával, a település bel- és külföldi kapcsolataiban, emlék- és cserezászlóként stb.

A zászló használatának módjánál utaljon a címer előállítására, használatára, forgalmazására vonatkozó rendelkezések értelemszerű alkalmazására.

Rendelkezzen arról, hogy a zászlóból egyet a tanács épületében kell elhelyezni. A települési zászló és a nemzeti, valamint vörös zászló együttes kitűzésénél az utóbbiak jelentősége csökkentésének elkerülésével kell eljárni. A települési zászló mérete nem lehet nagyobb mint a nemzeti színű és vörös zászló.

A harmadik fejezet a vegyes és szabálysértési rendelkezéseket foglalja egybe. A szabálysértési rendelkezések tételenen sorolják fel azokat a tényállásokat, amelyek fennállása esetén az Igazgatási Osztály az elkövetőt 1.000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújthatja. A rendelkezések mondják ki, hogy a tanácselnök a címer és zászló használati engedélyt visszavonhatja, ha az engedélyes ezzel kapcsolatos szabálysértést követett el, illetve arra egyéb ok miatt méltatlanná vált.

A rendelet végül a hatályba léptető rendelkezésekkel záruljon.

Tisztelt Tanács!

Kérem, hogy a helyi címer és zászlóról szóló tanácsrendelet előzetes tervezetét vitassa meg és határozatában foglaljon állást arról, hogy a címerrajzterv és zászlóterv alkalmas a lakosság felé bemutatásra, véleményének megismerésére.

Határozati javaslat:

Gyomaendrőd városi jogú Nagyközség Tanácsa - a Képző- és Iparművészeti Lektorátus hozzájárulására figyelemmel - a helyi címer és zászló terveket, valamint a használatát szabályozó előzetes rendelettervezetet alkalmasnak találja a lakosság véleményének megismerésére.

Utasítja a végrehajtó bizottságot, hogy a tervezeteket bocsássa társadalmi vitára, melyet követően kialakított végleges tervezetet terjessze a soronkövetkező tanácsülés elé.

Határidő: 1986. december

Felelős: a végrehajtó bizottság.

Gyomaendrőd, 1986. augusztus 28.

Megyeri László
osztályvezető